

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ - Ουμανισμός (Ανθρωπισμός)

14ος -17ος αι. περίπου

Εμφανίστηκε στην Β. Ιταλία και διαδόθηκε μέσα σε δύο αιώνες σε όλη την Ευρώπη.

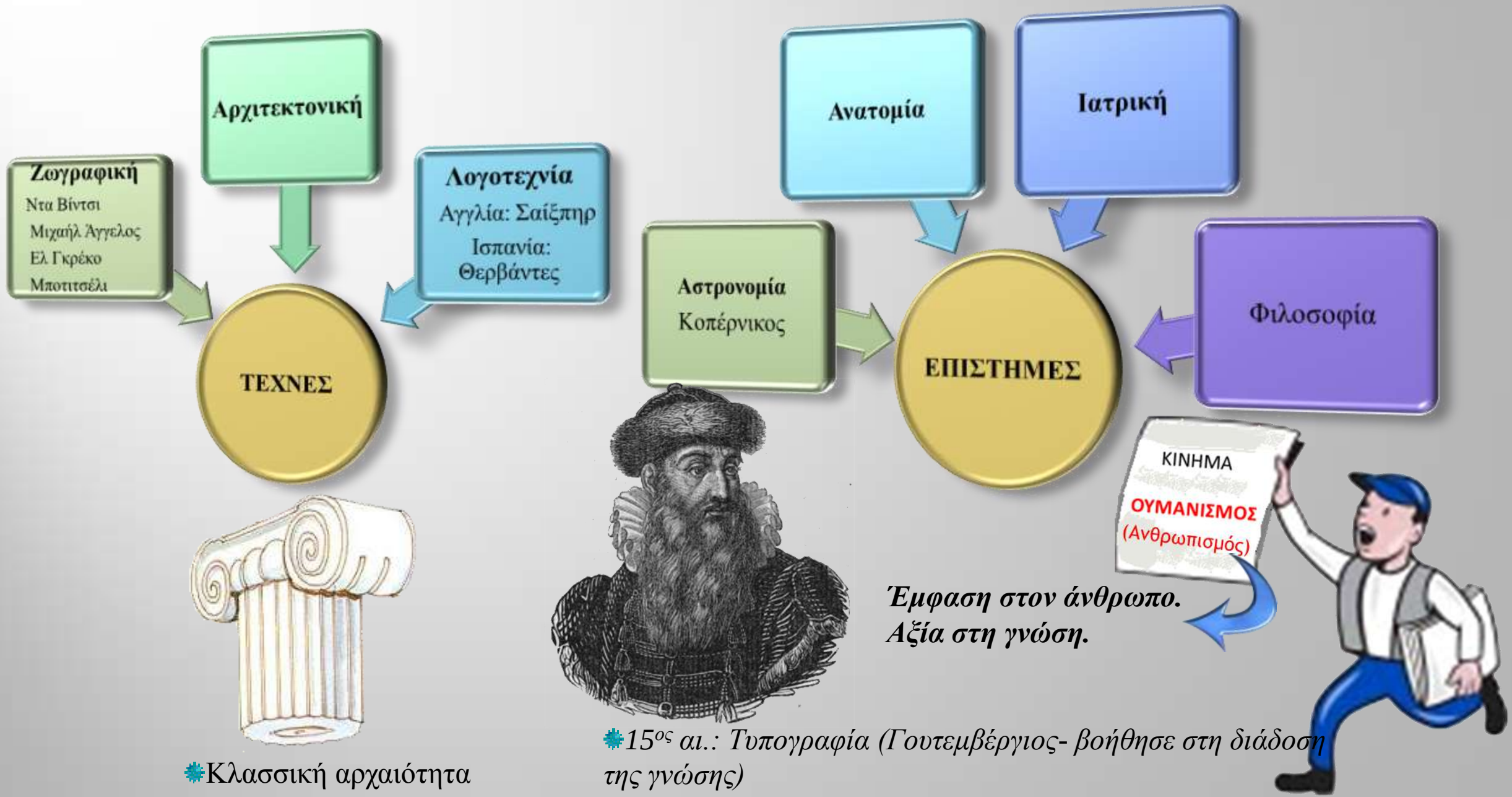

Φλωρεντία

Η Φλωρεντία, πόλη στην Τοσκάνη της Ιταλίας, από όπου θεωρείται πως εξαπλώθηκε το πολιτιστικό ρεύμα της Αναγέννησης.

Αναγέννηση: άνθηση- ανάπτυξη-γέννηση

Γιατί

- 1453: Άλωση της Κωνσταντινούπολης

- Σημαντικός αριθμός λογίων στις αυλές των Ιταλών ηγεμόνων, οι οποίοι έφεραν μαζί τους χειρόγραφα που περιείχαν σπάνια αντίγραφα αρχαίων κειμένων. Πρωτοστάτησαν στη μετάδοση των αξιών και του πνεύματος της αρχαίας ελληνικής γραμματείας.
- Οι Πάπες υποστήριξαν τα γράμματα και τις τέχνες.

Εάλω η Πόλις

Αγία Σοφία

Η είσοδος του Μωάμεθ Β' στην Κωνσταντινούπολη (πίνακας του Jean-Joseph Benjamin-Constant, 19ος αιώνας).

1453: Φυγή των Ελλήνων σοφών από την Κωνσταντινούπολη στην Φλωρεντία.

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

- Πολιτιστικό κίνημα.
Ξεκίνησε από τη Φλωρεντία
Επέφερε την άνθηση
 - της λογοτεχνίας,
 - της επιστήμης,
 - της τέχνης,
 - της θρησκείας
 - και της πολιτικής επιστήμης,
 - αναβίωση της μελέτης κλασικών συγγραφέων,
 - την ανάπτυξη της γραμμικής προοπτικής στη ζωγραφική και
 - τη σταδιακή μεταρρύθμιση στην εκπαίδευση.
 - Η Αναγέννηση θεωρείται γέφυρα μεταξύ του Μεσαίωνα και της Σύγχρονης Εποχής.
- Κατά την Αναγέννηση έλαβαν χώρα
- επαναστατικές καινοτομίες σε πολλά πνευματικά πεδία, και
 - κοινωνικές και πολιτικές αναταραχές.

ΟΥΜΑΝΙΣΜΌΣ (ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΌΣ)

- **Ρεύμα πνευματικό.**
Ξεκίνησε από τη Φλωρεντία και την Νάπολη
 - ▣ Λατινικά *Humanismus*: πνευματική κίνηση που εκδηλώθηκε στη δυτική Ευρώπη, από το 1400 έως και το 1650, με την αρχή της περιόδου της Αναγέννησης.
 - ▣ Ο όρος *ουμανιστής* ή *ανθρωπιστής* χρησιμοποιήθηκε πρώτη φορά τον 14ο αιώνα και αναφερόταν σε όσους δίδασκαν τις λεγόμενες ελευθέριες τέχνες (γεωμετρία, γραμματική, ποίηση, ρητορική και ηθική φιλοσοφία).
 - ☞ **Χαρακτηρίζεται από** την επιστροφή στα αρχαία κείμενα, ως ένα μοντέλο ζωής, γραφής και σκέψης.
 - ☞ Οι Ανθρωπιστές της Αναγέννησης αναζητούν ορθολογικές (σύμφωνα με τη λογική) απαντήσεις και όχι θρησκευτικές.
 - ☞ Ο ουμανισμός ενθάρρυνε το ενδιαφέρον των ανθρώπων για την τέχνη, για την κλασική αρχαιότητα και την ανθρώπινη φύση.
 - ☞ **Έδινε έμφαση** στον λόγο και στην έρευνα και αμφισβητούσε την θεολογική παράδοση που εξύψωνε το θείο και υποβίβαζε καθετί γήινο ως αμαρτωλό και διεφθαρμένο.

*Έμφαση στον άνθρωπο.
Αξία στη γνώση*

Ουμανισμός (Ανθρωπισμός)

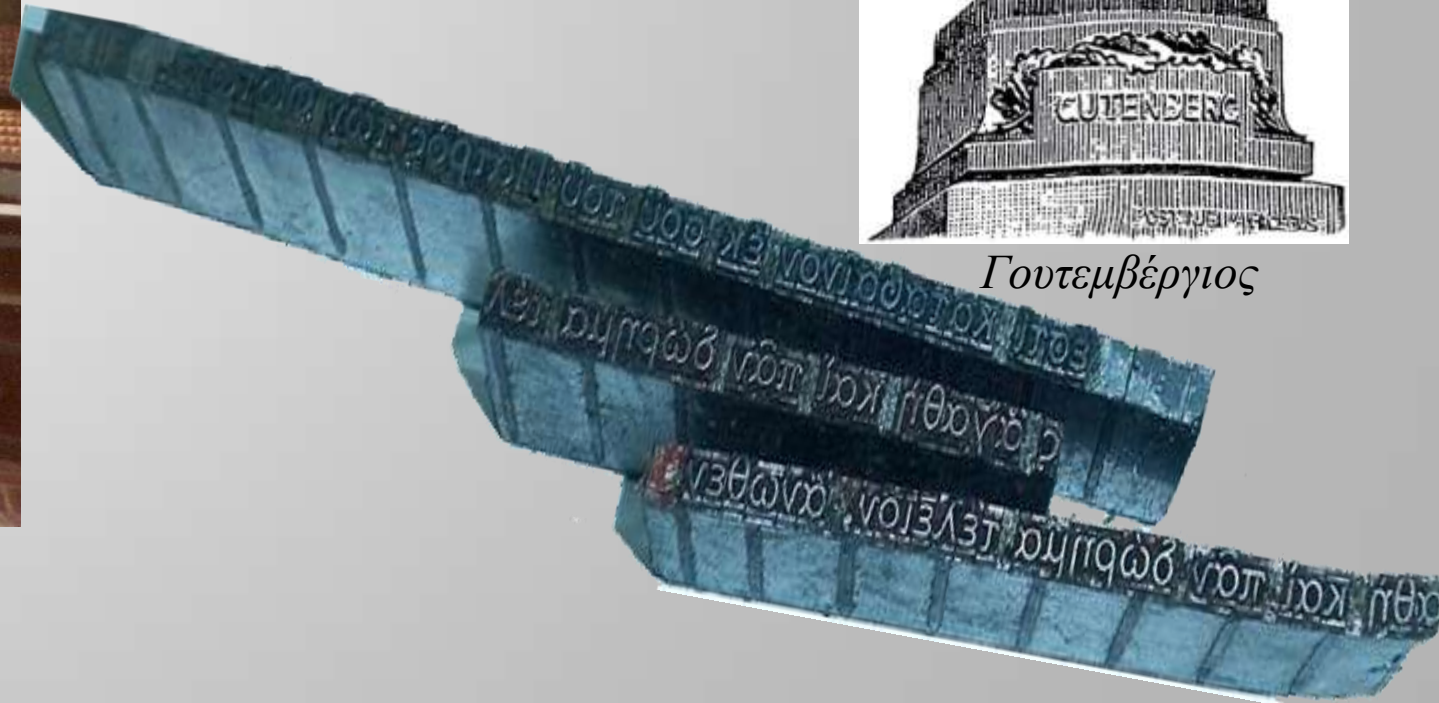
- ▣ Διαδόθηκε με τη βοήθεια της τυπογραφίας.
- ▣ Η τυπογραφία ξεκίνησε ουσιαστικά τον 15ο αι. με την εφεύρεση του επίπεδου πιεστηρίου από τον Γουτεμβέργιο.

Το τυπογραφείο του Γουτεμβέργιου

Γουτεμβέργιος

gentes: incipientibus ab iherosolima.
Hos autem sedes etiam huius. Et ego mit-
tam primum patris mei in uos: uos
autem sedere in ciuitate: quoadusque indu-
amini uirtute et alto. Eduxit autem eos
foras in bethaniam: et eleuatis manibus
suis benedixit eis. Et factum est dum
benediceret illis recessit ab eis: et stabat
in celum. Et ipsi adorantes regressi
sunt in iherusalem cum gaudio ma-
gno: et erant semper in templo lau-
dantes et benedicentes deum auctori.

**Explicatur euangelium secundum lucam quod
plagius i euangelium secundum iohannem.**

Dicitur est iohannes euange-
lista unus ex discipulis domini:
qui uirgo a deo electus est:
quem de nuptijs uolentem
nubere uocauit deus. Cui uirginitatis
in hoc duplici testimonio datur in eu-
angelio: quod et pre ceteris dilectus a deo
dicitur hunc matrem suam de uice com-
mendauit dominus: ut uirginem uirgo secula-
ret. Denique manifestans in euangelio
quod erat ipse incorruptibilis uerbi opus
inchoans. Solus uerbum carnis factum
esse: nec lumen a rebus comprehendit
habere testatur: primum signum ponens quod
in nuptijs fecit dominus ostendens quod ipse
erat: ut legentibus demonstraret quod ubi
dominus inuitatus sit debere nuptias ui-
num debeat: et uentibus immutatis
noua omnia que a patre inestimabiliter
apparuerunt. Hic autem euangelium scripsit in
alia: postea quod i paphlagos insula apo-
calypsim scripserat: ut cum i principio ca-
pitis incorruptibile primum prout
in genesi: et etiam incorruptibilis finis
per uirginem i apocalypsi redderet dicitur
talis ego sum alpha et omega. Et hic est ioh-
annes: qui lumen superuenisse dixit re-
cessit sui. Conuersationis discipulis suis

in ephezo: per multa signa et mira-
menta promissa testis descendens i desolam
sepulture sue locum facta oratione: po-
situs est ad patris suos: tam et tunc
a dolore mortis quam a corruptione car-
nis inuenitur alimtus. Tamen post o-
mnino euangelium scripsit: et hoc uirgini
debetur. Quoniam tamen uel scriptorum repro-
rio dispositio: uel librorum ordinatio idcirco
a nobis per singula non exponitur:
ut sciendi desiderio collato et querenti-
bus fructus laboris: et deo magister
et doctrina letetur. **Explicatur plagius
quod euangelium secundum iohannem.**

A principio erat uerbum: et uerbum erat
apud deum: et deus erat uerbum. Hoc erat
in principio apud deum. Omnia per ipsum
facta sunt: et sine ipso factum est nichil.
Quod factum est in ipso uita erat: et uita
erat lux hominum: et lux in tenebris lu-
cet: et tenebre eam non comprehenderunt. In
ipso homo missus a deo: cui nomen erat ioh-
annes. Hic uenit i testimonio ut testi-
monium perhiberet de lumine: ut omnes
crediderunt per illum. Non erat ille lux: sed ut
testimonium perhiberet de lumine. Erat
lux uera: que illuminat omnem homi-
nem uenientem in hunc mundum. In mun-
do erat: et mundus per ipsum factus est: et
mundus eum non cognouit. In propria ue-
nit: et sui eum non receperunt. Quoties autem
receperunt eum: dedit eis potestatem filios
dei fieri: hijs qui credunt in nomine eius.
Qui non ex sanguinibus neque ex uolun-
tate carnis: neque ex uoluntate uiri: sed
ex deo nati sunt. Et uerbum caro factum
est: et habitauit in nobis. Et uidimus
gloriam eius: gloriam quasi unigenitum a
patre: plenum gratie et ueritatis. Iohan-
nes testimonium perhibet de ipso: et cla-
mat dicens. Hic erat quem dixi: et post
me uenturus est: ante me factus est:

Σελίδα από το Ψαλτήρι που
τυπώθηκε στο τυπογραφείο
του Γουτεμβέργιου και το
τυπογραφικό στοιχείο B

Omnia diebus post festum trinitatis. Imitatorium.

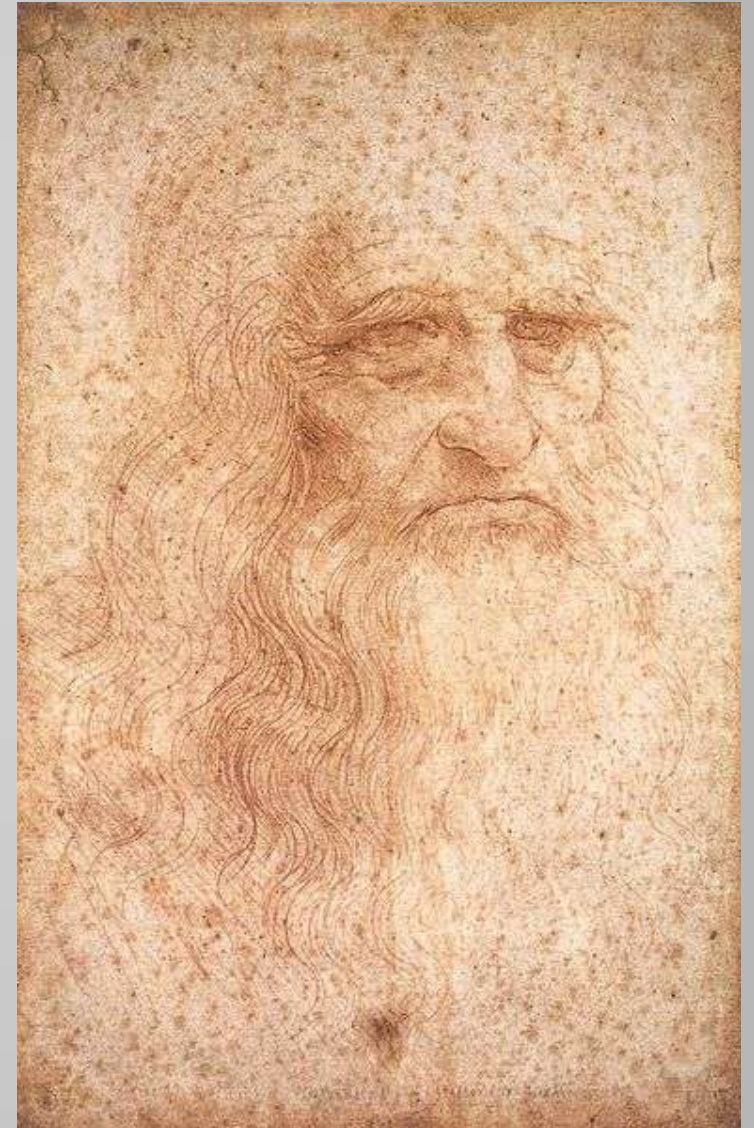
Regem magni domini uenite adoremus, ps Venite.
Omnia diebus post festum ephie Imitatorium.

Adoremus dominum qui fecit nos, ps Venite an Seruite.

Beatissimus vir qui
non abiit in Euorae
consilio impiorum et in
via peccatorum non stetit: et in
cathedra pestilentie non se-
dit. **S**ed i lege domini vo-
luntas eius: et in lege eius meditabitur die ac
nocte. **E**t erit tanquam lignum quod plantatum est
secus decursus aquarum: quod fructum suum dabit in
tempore suo. **E**t folium eius non defluet: et omnia quae
faciet prosperabunt. **N**on sic impij non sic sed
tanquam puluis quem praecipiat uentus a facie terre.
Ideo non resurget impij in iudicio: neque
peccatores in consilio iustorum. **Q**ui nomen domini
uia iustorum: et iter impiorum peribit. **O**ha **p**

Homo Universalis

- ▣ **Homo Universalis** είναι ο χαρακτηρισμός του ιδανικού ανθρώπου της Αναγέννησης (15ος-16ος αιώνας). Η ονομασία είναι λατινική και σημαίνει «καθολικός, συνολικός άνθρωπος».
- ▣ *Homo Universalis* είναι ο χαρακτηρισμός ενός ανθρώπου που συγκέντρωνε όλα τα ιδανικά της εποχής της Αναγέννησης:
 - 🌐 **ερευνητικό και κριτικό πνεύμα,**
 - 🌐 **φιλοπεριέργεια, και**
 - 🌐 **κυρίως μία τάση για ενασχόληση με κάθε αντικείμενο της τέχνης και της επιστήμης.**
- ▣ Ο όρος αναφέρεται στο εύρος (πλάτος) της πολυμαθείας που μπορούσε να αποκτήσει κανείς.

Γαλιλαίος

Πρόδρομοι

1265-1321: Δάντης (Dante Alighieri)

- ▣ Ένας από τους σημαντικότερους Ιταλούς ποιητές. Θεωρείται ο πρώτος σημαντικός δημιουργός στην ιταλική ποίηση.
- ▣ Το έργο του, η *Θεία Κωμωδία* (Κόλαση, Καθαρτήριο, Παράδεισος), εκτιμάται ως ένα από τα σημαντικότερα έργα της παγκόσμιας λογοτεχνίας.

1304-374: Πετράρχης (Francesco Petrarca)

- ▣ Ιταλός λόγιος, ποιητής και ένας από τους ανθρωπιστές της Αναγέννησης.
- ▣ Ο Πετράρχης έγινε γνωστός για την ανάπτυξη των **σονέτων** (*14 στίχοι: δύο τετράστιχες και δύο τρίστιχες στροφές*) του σε τέτοιο βαθμό τελειότητας, ώστε παρέμειναν αξεπέραστα μέχρι σήμερα και η χρήση τους επεκτάθηκε και σε άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες.
- ▣ 1341, Ρώμη: τον Απρίλιο ο Πετράρχης έλαβε το **στέμμα του ποιητή** στο Καπιτώλιο από τον Ρωμαίο γερουσιαστή και υπό τις επευφημίες του κόσμου και των πατρικίων.
- ▣ Βάσει των έργων του Πετράρχη και του Δάντη και του Βοκκάκιου, ο Πιέτρο Μπέμπο τον 16ο αιώνα δημιούργησε το μοντέλο για τη σύγχρονη ιταλική γλώσσα.

1313-1375: Βοκκάκιος (*Giovanni Boccaccio*)

- ▣ Διηγηματογράφος, ποιητής, διπλωμάτης, μεταφραστής, συγγραφέας, ποιητής-νομικός, βιογράφος και μυθογράφος
- ▣ Μαθητής του Πετράρχη.
- ▣ Γνωστότερο έργο: 12ήμερο

1474-1533: Λουντοβίκο Αριόστο (Ludovico Ariosto)

- ▣ Ιταλός ποιητής και κωμωδιογράφος της Αναγέννησης.
- ▣ Θεωρείται ο κύριος εκπρόσωπος της *commedia erudita* (ή *λόγια λατινική κωμωδία* = η ερασιτεχνική, λόγια κωμωδία σε πέντε πράξεις, που ακολουθεί το κλασικό πρότυπο της πρότασης, της επίτασης και της καταστροφής ή λύσης. Ο αριθμός των χαρακτήρων και συνεπώς των ηθοποιών της *commedia erudita* είναι συνήθως μικρός, ενώ τα δρώμενα ακολουθούν μια συγκεκριμένη ημέρα).
- ▣ Έγραψε κωμωδίες, τις παραστάσεις των οποίων επιτηρούσε προσωπικά.
- ▣ Βοήθησε επίσης να χτιστεί θέατρο στη Φερράρα και εξέδωσε το γνωστότερο έργο του, το ρομαντικό επικό ποίημα, *Orlando furioso*, (Μαινόμενος Ορλάνδος).

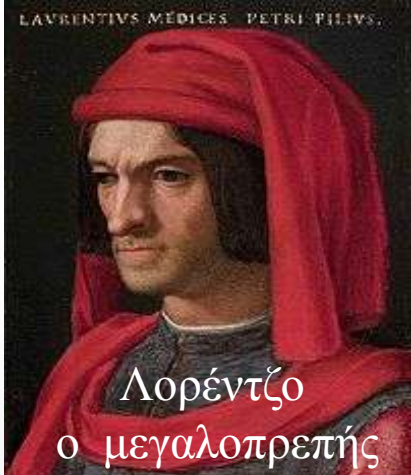

1463-1527: Νικολό Μακιαβέλλι (*Niccolò Machiavelli*)

- ▣ Ιταλός διπλωμάτης, πολιτικός στοχαστής και συγγραφέας.
- ▣ **Συνέγραψε τον *Ηγεμόνα*** (Ο ηγεμόνας συγκεντρώνει την αυθεντία επί παντός και τη βούληση να εφαρμόζει στους άλλους ότι αποφασίζει.)
- ▣ Είναι πολλοί εκείνοι που τον θεωρούν πατέρα της σύγχρονης πολιτικής επιστήμης και επίσης αρκετοί εκείνοι που τον χαρακτηρίζουν κυνικό, διεφθαρμένο και αυταρχικό.
- ▣ Ο *Ηγεμόνας* επηρέασε την πολιτική σκέψη πολλών πολιτικών και στοχαστών και άσκησε σημαντική επίδραση σε πολιτικές εξελίξεις της εποχής του και μεταγενέστερων περιόδων.
- ☀ **Μακιαβελισμός:** στη στενή του έννοια εννοείται εκείνη η πολιτική θεωρία σύμφωνα με την οποία η κυβέρνηση ή ηγεμόνας, μεταχειρίζεται οποιοδήποτε μέσο, ηθικά ορθό ή μη, προκειμένου να προστατεύσει το κράτος του.
Στην ευρεία έννοιά του, επιτρέπεται η άρση κάθε ηθικού φραγμού, μηχανορραφία και η δολοπλοκία για την επίτευξη προσωπικών στόχων μιας κοινωνικής ομάδας ή οποιασδήποτε μορφής κοινότητας.

1350:Ιταλία: Αναγέννηση

Λορέντζο
ο μεγαλοπρεπής

Πάπας
Λέων Γ΄

Κόζιμο της Τοσκάνης

●Μέδικοι

Αικατερίνη των Μεδίκων

Κατά γενική παραδοχή η Αναγέννηση έχει τις ρίζες της στη Φλωρεντία, στην περιοχή της Τοσκάνης, κατά το 14ο αι.

●Γεώργιος Γεμιστός Πλήθων (1360-1452)

●Βησσαρίων(1403-1472)

●Σφόρτσα

Αικατερίνη Σφόρτσα

1494: Τζιρόλαμο Σαβοναρόλα

- Το **1494** τα φλογερά κηρύγματα του Δομινικανού καλόγερου Τζιρόλαμο Σαβοναρόλα εναντίον των Μεδίκων οδήγησαν στην έξωσή τους από την πόλη.
- Για τέσσερα χρόνια ο Σαβοναρόλα κυριάρχησε στη Φλωρεντία. Εγκατέστησε ένα είδος **θεοκρατικής δημοκρατίας** και πολέμησε με φανατισμό όχι μόνο την ανηθικότητα αλλά και την αναγεννησιακή τέχνη και τις ανθρωπιστικές σπουδές.
- Ήταν εναντίον της διαφθοράς και του Πάπα Αλέξανδρου ΣΤ' (*Roderic Llançol de Borja*).
- Πρωτοστάτησε στο κάψιμο βιβλίων.
- Αυτός και οι οπαδοί του έκαψαν καθρέφτες, καλλυντικά, μουσικά όργανα, γυναικεία καπέλα, βιβλία αρχαίων συγγραφέων, πίνακες και γλυπτά που τα θεώρησαν ακατάλληλα στην κεντρική πλατεία της Φλωρεντίας, στην αποκαλούμενη "Πυρά της ματαιοδοξίας".
- Το **1498** αφορίστηκε από τον πάπα και η πόλη που είχε κουραστεί από τις υπερβολές του στράφηκε εναντίον του και ο Σαβοναρόλα κάηκε στην πυρά.
- Το 1512 οι Μεδικοί επέστρεψαν στην εξουσία.

Αναγέννηση & επιστήμη

Επιστημονική μέθοδος: Έρευνα & παρατήρηση

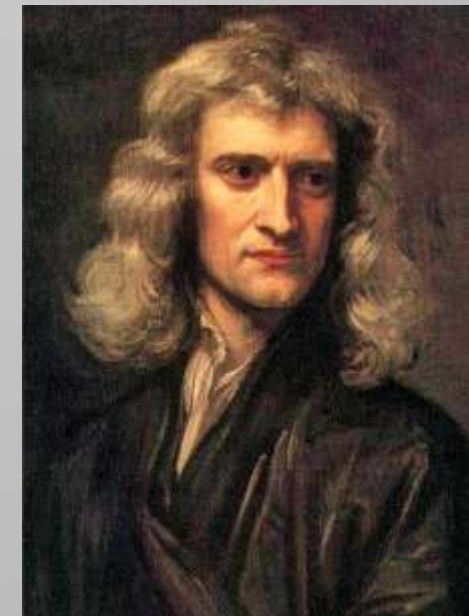
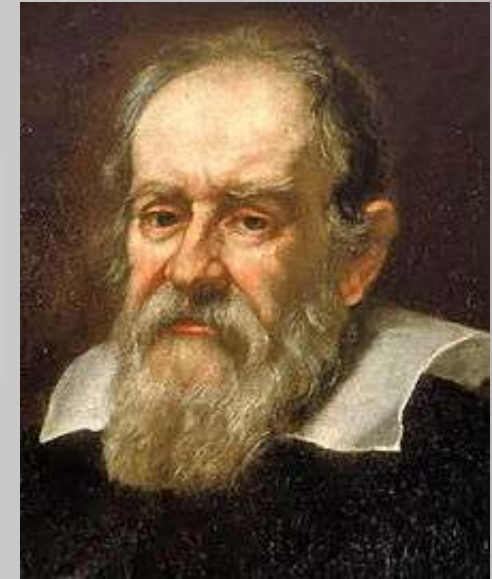
Επιστημονική μέθοδος: εμπειρικές παρατηρήσεις και μαθηματικά.

Αντιπρόσωποι:

- 🌐 Κοπέρνικος,
- 🌐 Γαλιλαίος και
- 🌐 Φράνσις Μπέηκον
- 🌐 Ισαάκ Νεύτων

Η νέα επιστημονική μέθοδος συνέβαλε στην πραγματοποίηση μεγάλων ανακαλύψεων στην

- ✓αστρονομία,
- ✓φυσική,
- ✓βιολογία και
- ✓ανατομία.

Επιστήμη

Η ανακάλυψη το 1492 του Νέου Κόσμου από το Χριστόφορο Κολόμβο κλόνισε την κλασσική θεωρία στη γεωγραφία και την ιατρική οι οποίες βρέθηκαν σε ασυμφωνία με τις καθημερινές παρατηρήσεις: έτσι **αμφισβητήθηκαν επιστημονικές θεωρίες.**

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα μεγάλη πρόοδο στον επιστημονικό τομέα.

Οι χώρες του βορρά στράφηκαν προς τη χημεία και τη βιολογία (βοτανική, ανατομία και ιατρική).

Έγιναν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο που οι άνθρωποι αντιλαμβάνονταν το σύμπαν και στις μεθόδους που χρησιμοποιούσαν για να εξηγήσουν τα φυσικά φαινόμενα. Ο επαναστατικός νέος τρόπος μάθησης εστίαζε στις **εμπειρικές παρατηρήσεις**.

Χριστόφορος Κολόμβος

Αντρέα Βεζάλιους. Φλαμανδός ανατόμος, επιστήμονας, ιατρός, χειρουργός και καθηγητής πανεπιστημίου. Έκανε την πρώτη περιγραφή του **ανθρώπινου σώματος**, η οποία διόρθωνε τα λάθη της αρχαιότητας.

Νικόλαος Κοπέρνικος. Πρώτος αστρονόμος, νομικός, οικονομολόγος, μαθηματικός, επιστήμονας, φυσικός, φιλόσοφος, μεταφραστής **Υποστήριξε ότι** η Γη περιστρέφεται γύρω από τον Ήλιο, σε αντίθεση με την τότε επίσημη γεωκεντρική θεωρία, που ήθελε τη Γη ακίνητη και κέντρο του κόσμου

Γαλιλαίος Γαλιλέι. Ιταλός αστρονόμος, φιλόσοφος, μαθηματικός, φυσικός, εφευρέτης, αστρολόγος, καθηγητής πανεπιστημίου. **Υποστήριξε ότι** η Γη και οι άλλοι πλανήτες, στρέφονται γύρω από τον Ήλιο. Κατηγορήθηκε ως αιρετικός.

Ισαάκ Νεύτων. Άγγλος φυσικός, μαθηματικός, αστρονόμος, φιλόσοφος, αλχημιστής και θεολόγος. **Διατύπωσε** τους τρεις νόμους της κίνησης και τον νόμο της βαρύτητας θέτοντας τα θεμέλια της κλασσικής φυσικής.

Κοινωνικές και πολιτικές αναταραχές

Αναγέννηση & Θρησκεία

Θρησκευτική Μεταρρύθμιση

Η Θρησκευτική Μεταρρύθμιση, ή Μεταρρύθμιση του 16ου αιώνα, ήταν ένα θρησκευτικό κίνημα του 16ου αιώνα, που συνέβη στην Ευρώπη και ίδρυσε τον Προτεσταντισμό ως αντίδραση για τις πρακτικές της Καθολικής εκκλησίας, με αφορμή την πώληση των συγχωροχαρτιών.

«συγχωροχάρτια»

Θρησκευτική Μεταρρύθμιση, 16^{ος} αι.

Ντεζιντέριους Έρασμος:

Ολλανδός λόγιος, ουμανιστής και θεολόγος, που μετέφρασε εκ νέου την Καινή Διαθήκη στα λατινικά και τα ελληνικά, ασκώντας κριτική στην εξουσία του κλήρου και στη λατρεία ιερών λειψάνων, προετοιμάζοντας τη Μεταρρύθμιση στην Ευρώπη.

Μαρτίνος Λούθηρος:

Γερμανός μοναχός, ιερέας, καθηγητής, θεολόγος, ηγέτης της εκκλησιαστικής μεταρρύθμισης του 16ου αιώνα στη Γερμανία, και θεμελιωτής των χριστιανικών δογμάτων και του Προτεσταντισμού.

Ιωάννης Καλβίνος:

Γάλλος θεολόγος. Επηρεάστηκε από τον Λούθηρο και ήρθε σε ρήξη με την Καθολική Εκκλησία.

Οι διδασκαλίες που παρέδωσε είναι γνωστές με τον όρο Καλβινισμός.

Ούλριχ Ζβίγγλιος: Ελβετός ιερέας.

Επηρεάσθηκε από τα έργα του Εράσμου. Οι απόψεις του συνεχίζουν να επιβιώνουν σήμερα στους καλβινιστές.

Αντιμεταρρύθμιση

- ▣ Η **Αντιμεταρρύθμιση** είναι ένα κίνημα της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας με ξεκίνημα τον 16^ο αιώνα με αφορμή την προτεσταντική Μεταρρύθμιση.
- ▣ Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία προσπάθησε να ανακόψει τη διάδοση των ιδεών της Μεταρρύθμισης με βίαια μέτρα, όπως
 - ✿ η **Ιερά Εξέταση** και
 - ✿ το **Index Librorum Prohibitorum** (κατάλογος απαγορευμένων βιβλίων) που κρίνονταν επικίνδυνα διότι θεωρούνταν ότι υπέσκαπταν τα θεμέλια της πίστης.

Ο Γαλιλαίος αντιμετωπίζει την Ιερά Εξέταση

Αντιμεταρρύθμιση

Η Αικατερίνη των Μεδίκων (μητέρα του Βασιλιά της Γαλλίας Καρόλου Θ΄) κοιτάζει τα πτώματα των προτεσταντών που σφαγιάστηκαν από τους Καθολικούς κατά τη Νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου (1572) στο Παρίσι, έργο του Εντουάρ Ντεμπά - Πονσάν, 1880.

Αντιμεταρρύθμιση

- ▣ Το πρώτο ***Index Librorum Prohibitorum*** δεν δημοσιεύθηκε στην Ρώμη, αλλά στην Ολλανδία το 1529
- ▣ Το πρώτο ρωμαϊκό ***Index Librorum Prohibitorum*** ήταν έργο του Πάπα Παύλου Δ' (1557, 1559)

Η αρχική σελίδα του ***Index Librorum Prohibitorum***, έκδοση Βενετίας, 1564, με το οικόσημο των Μεδίκων, του Πάπα Πίου 4ου (1499 – 1565), κοσμικό όνομα Giovanni Angelo Medici.

INDEX LIBRORVM
PROHIBITORVM,

CVM REGVLIS CONFECTIS
per Patres a Tridentina Synodo delectos,
auctoritate Sanctiss. D.N. Pij IIII,
Pont. Max. comprobatus.

VENETIIS, M. D. LXIIII.

Δημιουργία εθνικών κρατών

Για την έννοια του Έθνους υπάρχουν δύο απόψεις:

1. Έθνος ονομάζεται ένα σύνολο ανθρώπων που μοιράζονται κοινά γνωρίσματα σε παγκόσμια κλίμακα

Τα κυριότερα από τα γνωρίσματα αυτά μπορεί να είναι

- η φυλή,
- η γλώσσα,
- το θρήσκευμα,
- η κοινή ιστορία και πολιτισμός και
- η γεωγραφική καταγωγή

ή

2. Έθνος νοείται το σύνολο των ανθρώπων που θεωρούν πως ανήκουν σε ένα σύνολο ανθρώπων ανεξαρτήτως βιολογικής καταγωγής ή γλώσσας, αλλά συλλογικότητας και συνειδητής επιλογής που οφείλεται στην προσπάθεια νομιμοποίησης και διαφοροποίησης έναντι των «άλλων»

- ▣ **Κράτος:** οργανωμένη πολιτική οντότητα που κατέχει το μονοπώλιο της χρήσης νόμιμης εξουσίας σε μια καθορισμένη γεωγραφική περιοχή.
- ▣ Το κράτος έχει κυβέρνηση, νόμους και αναγνωρισμένη κυριαρχία. *Κράτος* στα αρχαία Ελληνικά σήμαινε "δύναμη".

-
- ▣ Ανάμεσα σε Καθολικούς και Διαμαρτυρόμενους υπήρξαν αιματηρές συγκρούσεις που οδήγησαν στη διάσπαση της ενότητας της χριστιανικής Ευρώπης και στη δημιουργία εθνικών κρατών.

**Οι θρησκείες στην Ευρώπη
μετά τη μεταρρύθμιση και
την αντιμεταρρύθμιση
(17ος αιώνας)**

Αναγέννηση & τέχνη

Η απεικόνιση του γυμνού σώματος επικρατεί στη γλυπτική αλλά και στη ζωγραφική, Τα θέματα επιλέγονται τόσο από τη Βίβλο, όσο και από τη μυθολογία και την Ιστορία. Οι προσωπογραφίες ενσωματώνονται συχνά στο τοπίο, αποδεικνύοντας τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα της αναγεννησιακής τέχνης, σε αντίθεση με το θεοκεντρικό της μεσαιωνικής

(1267-1337) Τζιότο

- Απομάκρυνση από τις συμβάσεις της βυζαντινής ζωγραφικής,
- Προοπτική ανάδειξη του χώρου,
- Αφηγηματική παραστατικότητα
- Εύγλωττες κινήσεις και εκφράσεις των μορφών που είναι πια πραγματικοί άνθρωποι και όχι συμβατικές μορφές.

Ένθρονη Παναγία με το Βρέφος

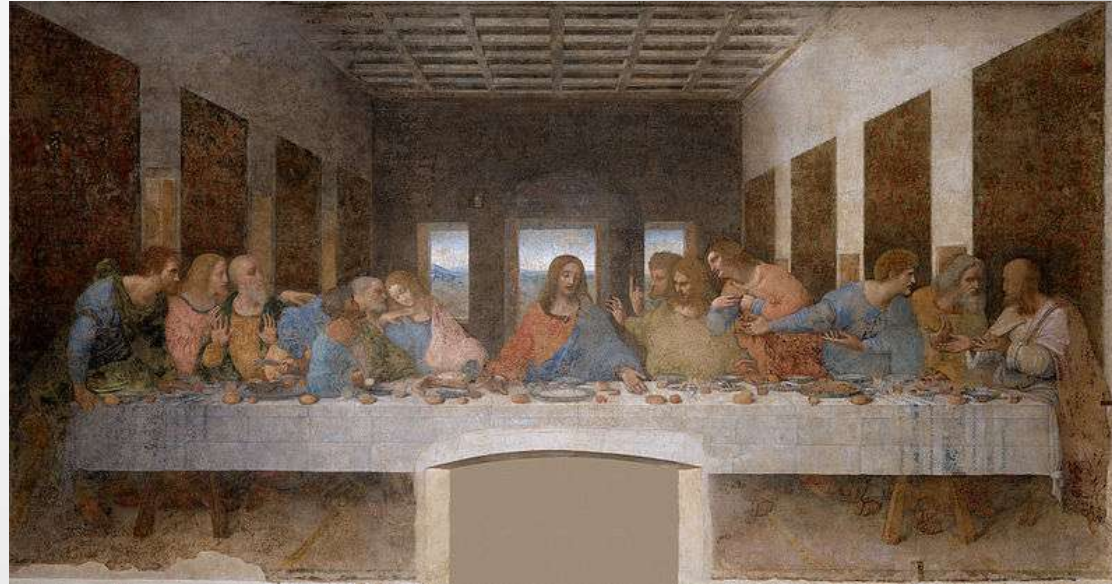
Ιταλός ζωγράφος και αρχιτέκτονας από την Φλωρεντία.
Θεωρείται από τις σημαντικότερες μορφές της τέχνης στα τέλη του Μεσαίωνα και πρόδρομος της Αναγέννησης.

(1452-1519) Λεονάρντο ντα Βίντσι

*Μόνα Λίζα (Τζιοκόντα)
η έκφραση του προσώπου της
οποίας χαρακτηρίζεται συχνά ως
αινιγματική*

*Ο Μυστικός Δείπνος
τοιχογραφία (προοπτική)*

Σχεδίαζε συσκευές και μηχανές για τον στρατό, όπλα και βαριά οχήματα. Παράλληλα έκανε αρχιτεκτονικά σχέδια για διάφορες εκκλησίες.

(Η Κυρία με την ερμίνα, 1490)

Ιταλός αρχιτέκτονας, ζωγράφος, γλύπτης, μουσικός, εφευρέτης, μηχανικός, ανατόμος, γεωμέτρης, παλαιοντολόγος και γιατρός, που έζησε την περίοδο της Αναγέννησης. Ενδιαφερόταν επίσης για την αστρονομία, τη βοτανική, τη συγγραφή, την ιστορία και τη χαρτογραφία.

(1485-1576) Τιτσιάνο

Οι τρεις ηλικίες του ανθρώπου

**Αλληγορία είναι
οτιδήποτε στον
προφορικό ή γραπτό λόγο
που εμπεριέχει υπαινιγμό
και γενικά κρύβει
νοήματα διαφορετικά
από εκείνα που φαίνεται
ότι δηλώνει.*

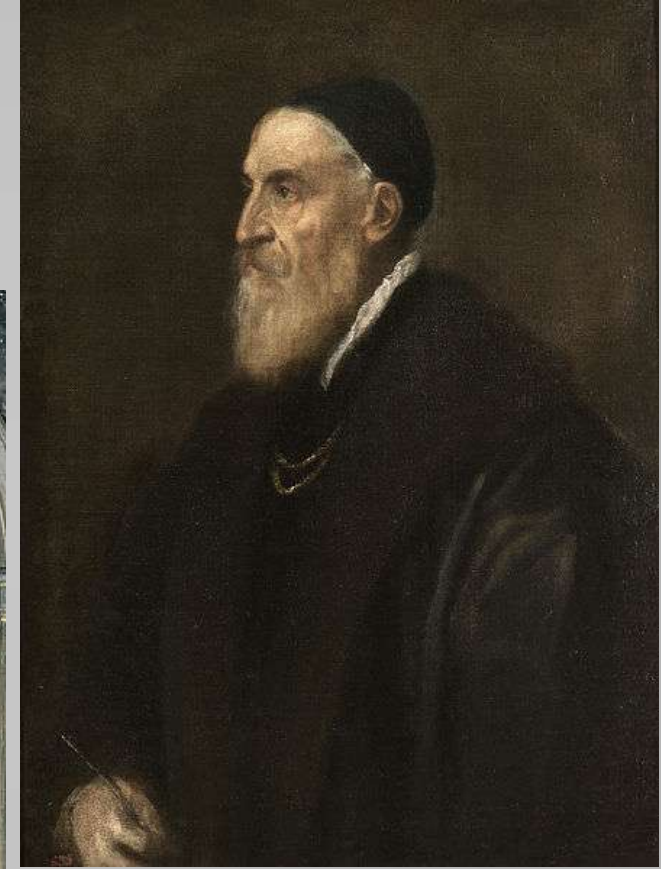

*Προσωπογρ
αφία του
Πάπα
Παύλου Γ'*

Προσωπογραφίες, αλληγορίες*,
θρησκευτικά έργα, ιστορικές και
μυθολογικές σκηνές.

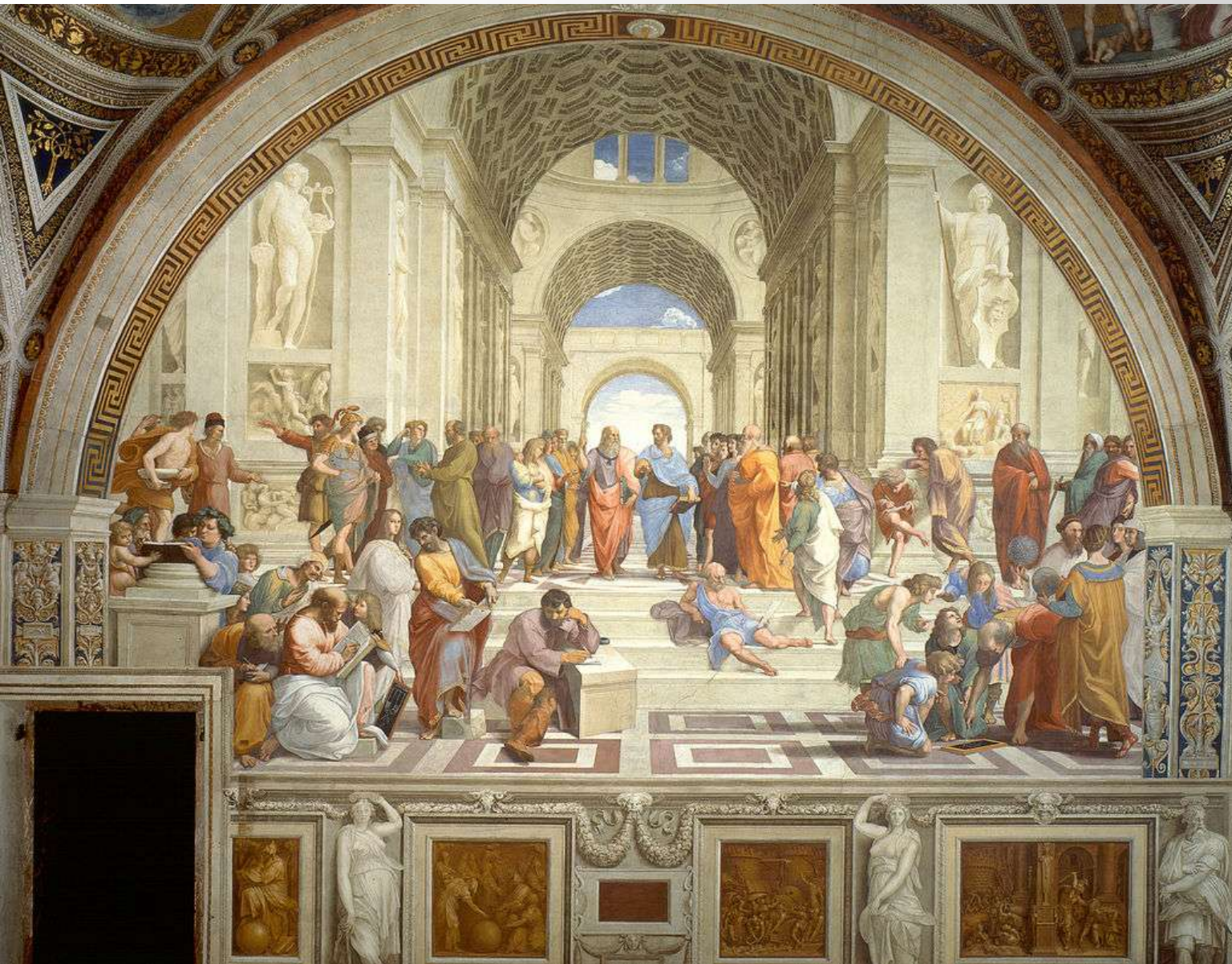

Ανάληψη της Παρθένου

Ιταλός ζωγράφος της
Αναγέννησης. Θεωρείται ένας
από τους σπουδαιότερους
ζωγράφους της.

(1483-1520) Ραφαήλ

Η Σχολή των Αθηνών στο Βατικανό.

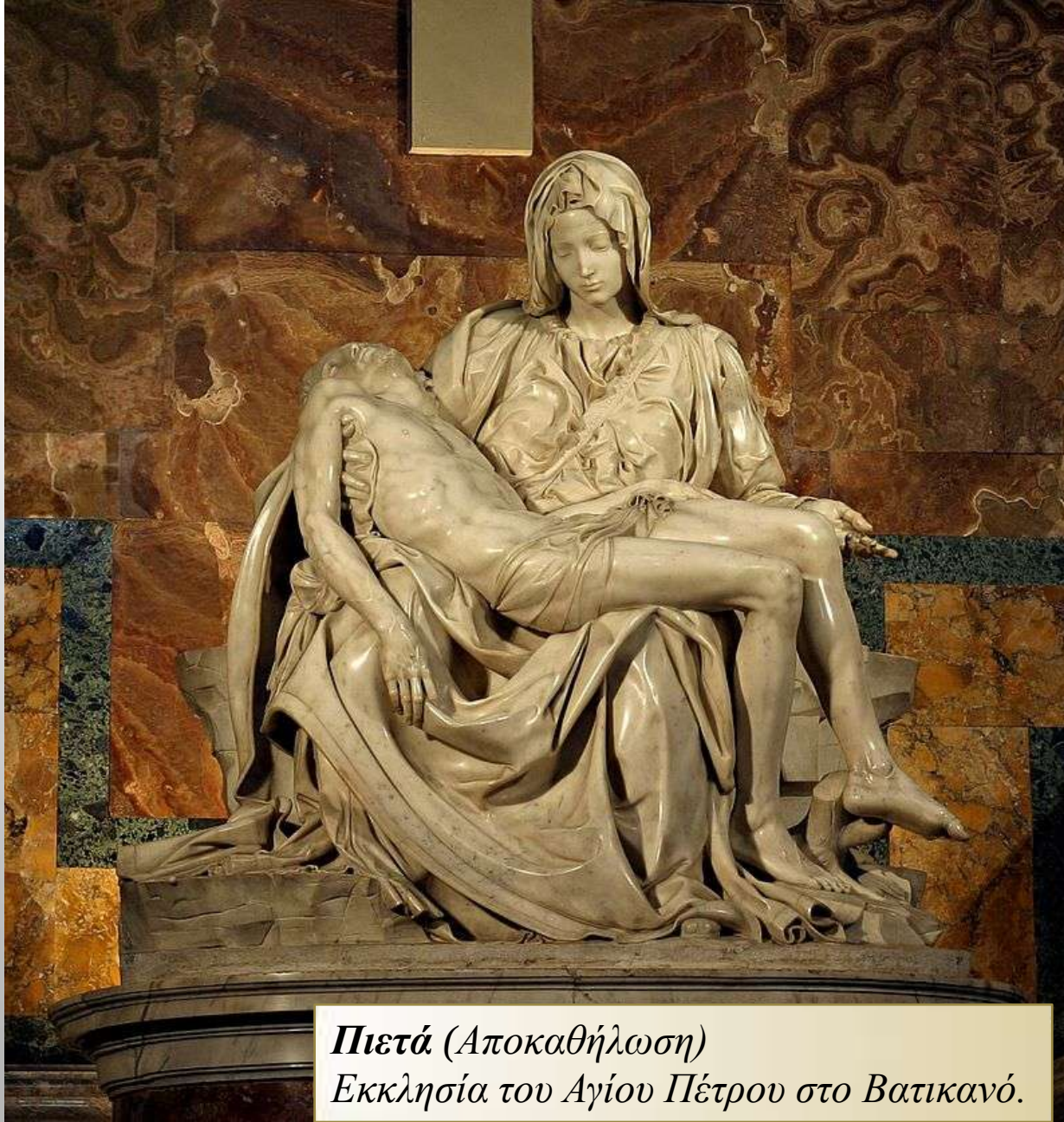

Θεωρείται ως το αριστούργημα του Ραφαήλ και η τέλεια ενσάρκωση του κλασικού πνεύματος της ύστερης αναγέννησης.

Ιταλός ζωγράφος και αρχιτέκτονας της ύστερης Αναγέννησης.

Τα έργα του χαρακτηρίζονται από ακρίβεια στο σχέδιο, αρμονία των γραμμών και λεπτότητα των χρωμάτων.

(1475-1564) Μιχαήλ Άγγελος

Πιετά (Αποκαθήλωση)
Εκκλησία του Αγίου Πέτρου στο Βατικανό.

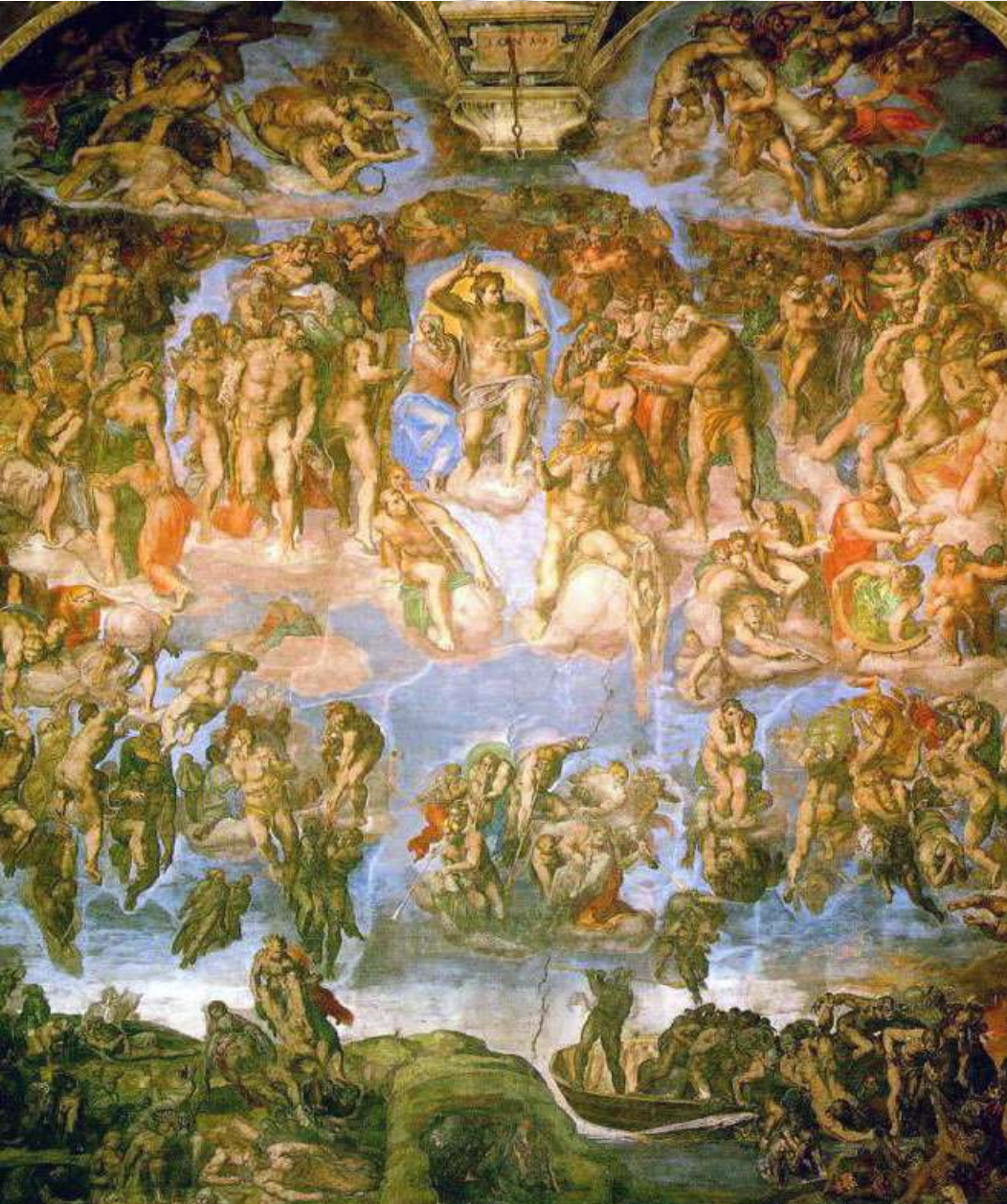

Η ανθρώπινη μορφή ήταν από τα βασικά θέματα του Μιχαήλ Άγγελου, τοποθετώντας στο κέντρο του έργου του τον άνθρωπο και τις δυνατότητές του, ένα κυρίαρχο στοιχείο της Αναγέννησης.

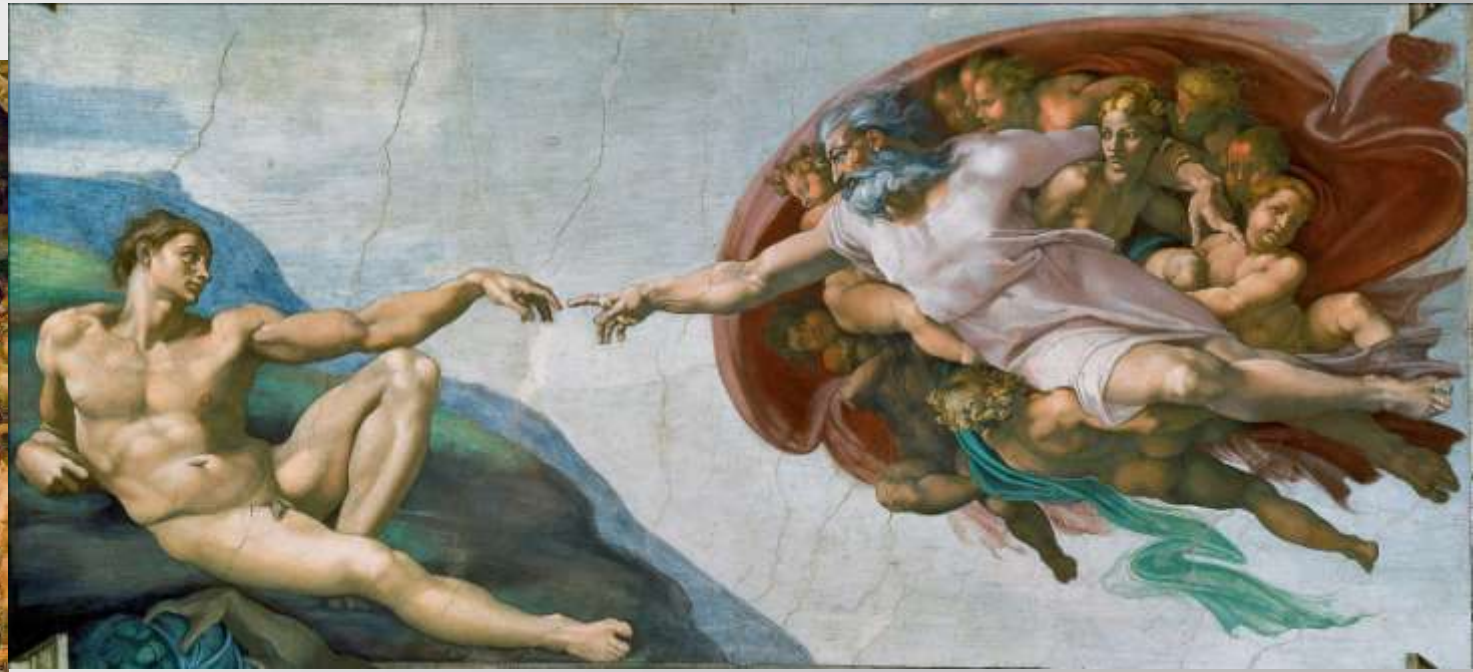
Ιεραρχεί τις μορφές ανάλογα με την σπουδαιότητά τους, καταφέρνοντας να συνθέσει αριστοτεχνικά τις διαφορετικές εποχές του Χριστιανισμού.

Μιχαήλ Άγγελος

Δευτέρα Παρουσία στην Καπέλα Σιξτίνα.

Η δημιουργία του Αδάμ

Διακόσμηση του θόλου του Παπικού Παρεκκλησίου (Καπέλα Σιξτίνα), με νωπογραφίες , περισσότερες από 300 βιβλικές φιγούρες και άλλες θρησκευτικές παραστάσεις, όπως σκηνές από την Γένεση, την ιστορία του Νώε ή τη Δευτέρα Παρουσία. Ζωγράφησε παραμορφωμένες τις φιγούρες, έτσι ώστε ο θεατής, που βρίσκεται αρκετά μέτρα πιο κάτω, να τις βλέπει κανονικές.

Μιχαήλ Άγγελος

Μωσής

Δαβίδ

(1445-1510) Μποτιτσέλι

Η Γέννηση της Αφροδίτης, Μουσίο Ουφίτσι, Φλωρεντία. Ο Μποτιτσέλλι απεικονίζει την Αφροδίτη να στέκεται σε ένα κοχύλι που επιπλέει, ενώ ο Ζέφυρος και η Αύρα την οδηγούν στη στεριά, όπου μία από τις Ώρες την περιμένει για να την καλύψει με ένα μανδύα. Χρησιμοποίησε ως πηγή τον Όμηρο και απεικόνισε τη στιγμή κατά την οποία η Αφροδίτη φθάνει στο νησί των Κυθήρων, μετά τη γέννησή της.

Διακεκριμένος Ιταλός ζωγράφος της αναγέννησης. Έργα με θέματα από τη μυθολογία, χωρίς ωστόσο να εγκαταλείπει τις θρησκευτικές συνθέσεις.

(1471-1528) Άλμπερτ Ντύρερ (Γερμανία)

Ο Ιππότης, ο Θάνατος και Διάβολος, χαρaktικό

Η Προσκύνηση των Μάγων, ελαιογραφία

Ο Άλμπρεχτ Ντύρερ ήταν Γερμανός ζωγράφος, χαράκτης και θεωρητικός της Γερμανικής Αναγέννησης.

(1541-1614) Δομίνικος Θεοτοκόπουλος (ελ Γκρέκο)

*Το Μαρτύριο του Αγίου
Μαυρίκιου* , λάδι σε μουσαμά,
Εσκοριάλ, Μοναστηριακή
Εκκλησία Αγίου Λαυρεντίου.

Ο Άγιος Μαυρίκιος
απεικονίζεται στον πίνακα δύο
φορές, σε πρώτο πλάνο
στραμμένος προς το θεατή και
στο αριστερό άκρο του πίνακα,
δίπλα από την
αποκεφαλισμένη μορφή.

Ο Έλληνας, ήταν Κρητικός αγιογράφος ζωγράφος,
γλύπτης και αρχιτέκτονας της Ισπανικής Αναγέννησης.
Στη διάρκεια του 20ού αιώνα, αναγνωρίστηκε ως
πρόδρομος της μοντέρνας τέχνης που αξιοποίησε στοιχεία
της Ανατολικής και Δυτικής παράδοσης

(1547-1616) Θερβάντες

Ισπανία

Χάλκινα αγάλματα του Δον Κιχώτη και του Σάντσο Πάντσα στη Μαδρίτη, Ισπανία.

Το διασημότερο μυθιστόρημά του, ο *Δον Κιχώτης*, συγκαταλέγεται στα κλασικά έργα της παγκόσμιας λογοτεχνίας, μεταφρασμένο σε περισσότερες από εξήντα γλώσσες

Ισπανός συγγραφέας, ο οποίος θεωρείται ευρέως ως ο μεγαλύτερος συγγραφέας στην ισπανική γλώσσα και ο κατ' εξοχήν μυθιστοριογράφος παγκοσμίως.

(1544-1595) Τορκουάτο Τάσσο

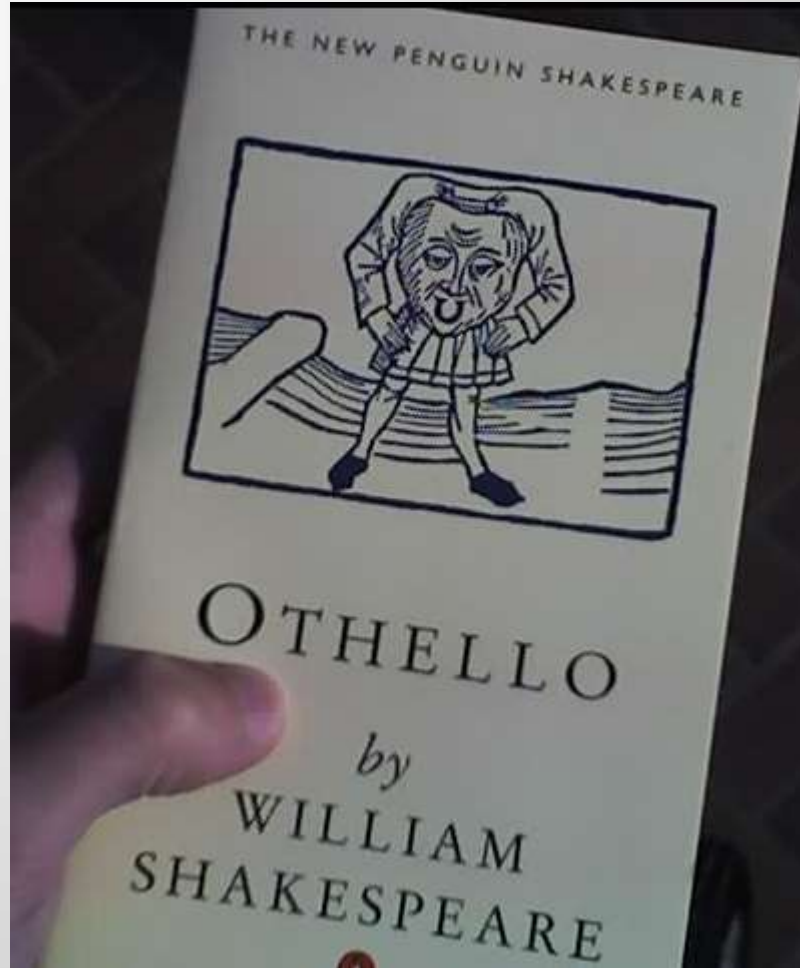
- ▣ Από τις πιο σημαντικές ποιητικές φυσιογνωμίες της Ιταλίας του 16ου αιώνα. Είναι γνωστός για το **επικό ποίημα** *Απελευθερωμένη Ιερουσαλήμ* («*Jerusalemme Liberata*») το οποίο αναφέρεται σε μια μάχη μεταξύ Χριστιανών και Μουσουλμάνων στο τέλος της Πρώτης Σταυροφορίας κατά την πολιορκία της Ιερουσαλήμ το 1099.

(1564-1616) Ουίλιαμ Σαίξπηρ

Άμλετ

Άγγλος ποιητής και θεατρικός συγγραφέας.
Σονέτα, Κωμωδία, δράμα, τραγωδία.
Τα έργα του διαπνέονται από μία βαθειά
κατανόηση της ανθρώπινης φύσης.

(1377-1446) Φιλίππο Μπρουνελέσκι

Ιταλός αρχιτέκτονας, μηχανικός και γλύπτης της Αναγέννησης. Είναι περισσότερο γνωστός ως ο επινοητής της προοπτικής στη ζωγραφική αλλά και για την κατασκευή του θόλου στον καθεδρικό ναό της Φλωρεντίας. Το έργο του καλύπτει και άλλους τομείς όπως γλυπτική, μαθηματικά, μηχανική ακόμη και σχεδιασμό πλοίων.

Άποψη του Καθεδρικού Ναού της Φλωρεντίας, Santa Maria del Fiore, τον επιβλητικό θόλο του οποίου κατασκεύασε ο Φιλίππο Μπρουνελέσκι.

(1400-1600) Αναγεννησιακή μουσική

Πριν από το 1500 η μουσική ήταν μονοφωνική.

Η σύγχρονη μουσική γραφή, τόσο η πολυφωνική όσο και η οργανική, γεννήθηκαν στην Ιταλία.

Η Αναγεννησιακή μουσική χαρακτηρίζεται από

- ❖ έντονο ανθρωπισμό,
- ❖ τάσεις φιλοσοφικές
- ❖ επιστροφή στα αρχαία Ελληνικά γράμματα
- ❖ έντονη προσκόλληση πάνω στην αρχαία μετρική της ποίησης.

Εκκλησιαστικός ύμνος

Τρίο της Αναγέννησης

Αναγεννησιακό Λαούτο
Πηγή: www.music.iastate.edu

Μαλλιά-Μόδα

Οι γυναίκες ξύριζαν τα μαλλιά στο μέτωπό τους για να φαίνεται πιο μεγάλο, και να έχουν την εμφάνιση έξυπνου ανθρώπου.

ΑΝΤΡΕΣ

Ιταλός

Γερμανός

16^{ος} αι.

Φλαμανδός

Ισπανός

Γενειάδες 16^{ου} αι.

1. Το φτυάρι

2. Στιλέτο

3. Διπλό στιλέτο

4. Στρογγυλή γενειάδα

Ρουχισμός-Μόδα

- ▣ Άντρες: Μαλακή επένδυση στους ώμους, φουφούλα, γιλέκο, γόνατο γυμνό, κάπα, παραγεμισμένα μανίκια, φαρδύς ώμοι, μακριές κάλτσες και παπούτσια σαν το ράμφος του ορνιθόρυγχου.

Κάποια στιγμή προστέθηκε ψηλό κολάρο που φορέθηκε και από τα δύο φύλλα.

Ρουχισμός-Μόδα

Αντρικός σκούφος

Προς το τέλος της Αναγέννησης, για τους άντρες ρούχα με πιέτες, στενεύουν και για τους δύο τα μανίκια, ο κορμός ντύνεται σε σχήμα V, και οι φούστες των γυναικών υποστηρίζονται από ελάσματα (κρινολίνο). Χάντρες στο κεφάλι και πολύτιμες πέτρες.

Επόμενο Κεφάλαιο:

Διαφωτισμός

Βιβλιογραφία

- <https://en.wikipedia.org>
- <https://el.wikipedia.org>
- <https://www.google.gr>
- <http://ebooks.edu.gr>
- <http://tvxs.gr/news>
- <https://istoriatexnespolitismos.wordpress.com>
- <http://texni-zoi.blogspot.gr/2013/04/michelangelo.html>
- <https://historyofeuropeanfashion.wordpress.com/category/renaissance-1450-1650>
- <https://historyofeuropeanfashion.wordpress.com/2012/01/16/and-so-the-renaissance-begins/>
- http://thehistoryofthehairsworld.com/middle_ages_renaissance.html
- <https://www.google.gr/search?q=renaissance+hairstyles>